

MARJO MELA | **ONGELMIA KERRAKSEEN**

**Maaliskuussa opettajat
pääosin siirtyivät
etäopetukseen perus-
koulussa ja toisella asteella.
He tekivät hurjan digiloikan
ja oppilaat myös.**

Nyt syyslukukaudella aloitettiin lähiopetuksella, mutta abit siirtyivät Helsingissä etäopetukseen jo 1.9., jotta ylioppilaskirjoituksiin osallistuminen voidaan turvata. Lukioissa tämä tarkoittaa joillakin kursseilla samanaikaista lähi- ja etäopetusta. Kaskon edustaja on kommentoinut, että tilannetta ei tarvitse korvata opettajille, koska etäopetus on vain eriyttämistä! Pedagogisesti on kuitenkin kysymys kahdesta aivan eri tavasta opettaa.

Keväällä koronapandemian aikana huomattiin koulun laajempi sosiaalinen tehtävä. Kaikille lapsille koti ei ole välttämättä paras paikka. Koulussa tarjotaan esimerkiksi kouluruokaa. Sosiaalipuolella puolestaan havaittiin, että lastensuojeluilmoituksia tuli vähemmän kuin ennen koronaa. Osaa oppilaista koulu joutui erikseen tavoittamaan. Lisäksi koulun merkitys vertaiskansakäymisen ja -tuen kannalta on ennalta arvioitua suurempi.

Koulu on ollut muutenkin yhteiskunnallisessa keskustelussa tapetilla. On tutkittu muun muassa oppimisen eroja. Karvi eli kansallinen koulutuksen arviointikeskus löysi viisi selittävää tekijää näille

ensimmäisellä luokalla: tehostetun tai erityisen tuen päätös, suomi- tai ruotsi toisena kielenä -oppimäärä, suvussa havaitut oppimisvaikeudet, vanhempien matala koulutustaso ja syntymäkuukausi vuoden loppupäässä. (HS 6.8.2020) Koululle on kuta kuinkin ylivoimainen tehtävä tasoittaa näitä kaikkia, vaikka se parhaansa yrittääkin. Varhaiskasvatukseenkin pitäisi panostaa enemmän, mutta ongelma on siinä, että kaikki lapset eivät ole varhaiskasvatuksen parissa.

Toisen asteen maksuttomuus ja samalla oppivelvollisuuden nostaminen on herättänyt kiivasta keskustelua puolin ja toisin. Se on kuitenkin melko polarisoitunutta. Vasemmiston mukaan oppivelvollisuuden pidentäminen estää syrjäytymistä, eikä ole mitään väliä, mitä se maksaa. Heidän mukaansa hyödyt ovat joka tapauksessa suuremmat. Oikeisto puolestaan pitää esitystä liian kalliina siitä saatuun hyötyyn nähden, varsinkin kun valtio ei korvaa sitä läheläkään täysimääräisenä kunnille, joilla on jo nyt ongelmia taloutensa kanssa.

Vasemmisto vetoaa siihen, että ns. Vihriälän taloustyöryhmä kannattaa, sillä suomalaisten koulutustaso on laskenut. Työryhmä tuskin kuitenkaan tarkoitti sitä, että kunnat joutuvat maksamaan itse siitä suuren osan. Helsingissä tehtiin syyslukukaudella 2019 kokeilu, jossa todettiin, että maksuttomuuden hinta on noin 40 % korkeampi kuin OKM:n laskelmissa.

Siitä en löytänyt mitään tutkimusta, seuraako oppivelvollisuuden pidentämisestä todella se, että yhä useampi opiskelija saa toisen asteen tutkinnon. Jos kuntien rahat eivät riitä tähän, mistä leikataan? Siihen on helppo vastaus: opetuksesta!

Ajatus toisen asteen maksuttomuudesta on ihan hyvä, mutta valtion tulisi maksaa se kokonaisuudessaan, sillä lukioiden oppilaskohtaista

valtionavustusta on viime vuosina leikattu ja tullaan edelleen leikkaamaan. Kunnat maksavat tällä hetkellä yli kolme neljäsosaa lukioiden menoista. Uudistus täytyy huomioida jo kuntien vuoden 2021 budjeteissa, ja ei ole helppoa löytää näitä rahoja talousvaikeuksissa olevilta kunnilta (Kyösti Värriin blogi 26.8.2020 Lukiokoulutuksen rahoitusleikkaus on vielä avoin).

Helsingissä on 2010-luvulla leikattu lukioiden rahoituksesta melko paljon, ja vaikka oppilasmäärät kasvavat, ei ole sanottua, että rahoitus tulee täysimääräisenä. Kasvatus- ja koulutuslautakunnalle on ollut perinteisesti poliittisesti kaikkein helpointa leikata lukioiden rahoituksesta jopa suhteellisen hyvinäkin aikoina.

Opetusministeri on ollut kovasti huolissaan peruskoulujen oppimisvajeesta korona-aikana ja rahaa tukiopetusta varten on myös budjetoitu. Myös lukioille olisi tulossa koronarahaa. Toivottavasti rahat tulevat nopeasti. Niitä tarvitaan. Osa kunnista on jo lomauttamassa opettajia, mutta näille kunnille ei ole tiedossa korona-avustuksia.

Suomalaiset ovat tutkineet perhetaustan ja geneettisten taipumusten merkitystä koulutuksessa. Geenit selittävät koulumenestyksestä noin 43 % ja perhetausta puolestaan 31 %. Toisen maailmansodan jälkeen perhetaustan merkitys on kasvanut, ja se on suurempi tytöillä kuin pojilla. Tytöt tarvitsevat ilmeisesti enemmän kannustusta. Vanhemmat eivät välttämättä halua kovin paljon kehittää lapsen persoonallisuutta, mutta koulutuksesta ollaan huomattavasti kiinnostuneempia. Hyvinvointivaltiot eivät ole onnistuneet tasoittamaan geneettisiä eroja ja nykykoulu sopii itseohjautuvalle oppilaalle, joita kaikki eivät ole. Tutkimuksessa on aineistoa eri kulttuureista mm. Yhdysvalloista ja eri Aasian maista. Kulttuuri ei

kuitenkaan tutkimuksessa varioi, vaan tulokset pätevät eri kulttuureissa. (Miksi yhdestä tulee lääkäri ja toisesta sähköasentaja? Geeneillä on eniten valtaa, vahvistaa suuri suomalaistutkimus, mutta perheen vaikutus on kasvanut vastoin oletuksia HS 24.8.2020.)

Suomalaisten kielivaranto on tällä hetkellä hyvin kapea. Nyt jo yritykset hakevat niin kutsuttujen harvinaisten kielten osaajia. Talouselämä on ehdottanut ratkaisuna verkko-opetusta. Ongelmana on se, että kieltenopetusta ei voida aloittaa verkko-opetuksella. Se ei ole pedagogisesti järkevää. Suurin osa koululaisista kuitenkin opiskelee englantia A1-kielenä. Tampereella tähän on saatu muutos, sillä 36 % ekaluokkalaista valitsi A1-kieleksi muun kuin englannin eli saksan, ranskan, espanjan, venäjän tai kiinan. Ruotsin ryhmää ei saatu. A2-kielen eli englannin he aloittavat kolmannella luokalla. Tämän Tampereen ihmeen soisi toistuvan muuallakin Suomessa. (Suomen Kuvalehti, En ymmärrä, 28.8.2020)

Toivottavasti koronatilanne ei tästä huonone Suomessa, sillä muuten se tietää vaikeuksia kaikilla koulutustasoilla varhaiskasvatuksesta yliopistoon. Monet korkeakoulut jatkavatkin etäopetuksella ja lähinnä osaa fukseista pyritään pitämään lähiopetuksessa.

Opettajatkin saivat keväällä uuden sopimuksen, jossa kiky poistettiin ja saimme suurin piirtein samat palkankorotukset kuin kaikki muutkin. OAJ nosti muutama vuosi sitten päivälukioiden suomi toisena kielenä -opettajien opetusvelvollisuuden 16 kurssista 18 kurssiin eli laski opettajien palkkoja. OAJ, milloinkohan asiaan on tulossa korjaus? Muistutan vaan.